

Slovenski dom

Štev. 40.

V Ljubljani, v sredo, 18. februarja 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega:
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva & Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva & Lubiana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Vojno poročilo štev. 623: Letalski spopadi na Sredozemskem morju

Uradno vojno poročilo št. 623. pravi:
Na bojišču pri Mekiliju so delovale patrolne. Včeraj je italijansko-nemško letalstvo spet napadlo važne nasprotnikove cilje v Libiji in na otoku Malti. V živahnih bitkah velikih letalskih skupin je bilo sestreljenih 17 angleških letal, 15 so jih uničila nemška lovka letala, 2 pa naša. Druga angleška letala so bila uničena na tleh.

Na Egejskem morju je padlo v morje angleško letalo, zadeto po naših torpednih letalih. V prvih današnjih jutranjih urah je bil pokus napada na Castelvetrano; protiletalska obramba je takoj posegla v boj in je zažgala en bombnik vrste »Wellington«, čigar posadka, ki jo je sestavljalo 6. Novozelandsčanov, je bila ujeta. Drugo letalo iste vrste je nemško lovsko letalo prisililo, da je moralo pristati blizu Modica; letalo je ostalo nepoškodovano, posadka 6 oseb pa je bila ujeta.

Nov japonski oklic ameriški posadki na otoku Corregidorju

Japonske vojne ladje v Singapooreju — Zasedba vseh naprav na otoku

Batavia, 18. febr. s. Japonska letala so vršla ameriški posadki na otoku Corregidorju pred Manila veliko letakov, s katerimi Japonci sporočajo, da je padel Singapoore in znova vabijo branilce v trdnjavi, naj se jim vdajo.

Tokio, 18. febr. s. Včeraj jutraj je skupina japonskega brodovja priplula v singapursko luko. Več japonskih pobiralcev min je začelo zbirati mine, ki so jih Angleži položili v vode okoli Singapooreja in v Malaški ožini.

Tokio, 18. febr. s. Singapooreju so dali novo ime. Odslej se bo mesto imenovalo Sonanko, »Svetlo mesto na jugu«. Odlomitev o preimenovanju je bila sprejeta s cesarsko odobritvijo in po posvetu z japonskim vrhovnim poveljstvom.

Tokio, 18. febr. s. »Niči Niči« poročila iz Singapooreja, da so Japonci zdaj končali z osvajanjem vseh važnih ciljev na otoku: trdnjav, vojaških naprav, upravnih organizacij in gospodarskih ustanov, kakor so to določali pogoji za udajo.

Stockholm, 18. febr. s. Dopisnik lista »Afton Bladet« poročila iz Washingtona, la je lažni ho-

landski zunanji minister van Tresen dejal, da je vse upanje, da bi se holandska Indija zdaj držala, odvisno od količine letal, zlasti letalih trdnjav, ki jih bo mogla Amerika poslati tja. Brez te pomoči v ogromnih količinah bo usoda holandske Indije v kratkem zapečatena.

Singapoore, 18. febr. s. General Jamašita je sestavljal dolgo poročilo, v katerem našteva vojaške sile, ki so jih Angleži zbrali v Singapooreju. Singapoore je pa vseeno padel po tednu dni napadov. Poročilo podčrtava izkoriščenje, ki ga je bilo deležno malajsko prebivalstvo ter uničenje, ki so ga povzročile umikajoče se angleške čete. Poročilo pravi, da so med vsemi bitkami bili v prvi vrsti Avstranci in Indijci izpostavljeni največjim izgubam. S tem se je angleška sebičnost znova pokazala kot sovražnik človeštva. Poročilo pravi dalje, kateri so vojni cilji Japonske, ki si prizadeva

za ureditve velike vzhodne Azije, ki naj pripada azijskim narodom. Japonske sile bodo še naprej uničevale sleherni angleško-ameriški vpliv v vzhodni Aziji. Japonska bo storila vse, da bo dvignila gospodarsko in duhovno življenje na Malajii, seveda, če se ne bodo Malajci oklepali svojih sebičnih koristi ali grešili zoper novi red.

Vesti 18. februarja

Španski tenisk »Semana« je priobčil vrsto zanimivih fotografij, ki prikazujejo junaštvo in uspehe fašističnih čet v bojih v Severni Afriki. List pravi, da so bile italijanske čete tiste, ki so najprej tokle po angleških silah in vztrajale v najtežjih napadih, ko so jih Angleži s pomočjo ameriškega orožja in s četami vseh plemen besno naskakovali. List tudi poudarja, da je v času, preden je nastopila nemška zračna sila, italijanska vojska zadrževala angleške sile, se polastila gospodarstva v zraku in docela ovirala angleške pomorske sile. Tudi v sodelovanju z nemškimi zavezniki so italijanske čete večkrat tokle sovražnika, fašistična mornarica pa je varovala zveze z Libijo, kljub toliko opevani sili angleškega brodovja.

Nemška uradna agencija poroča, da so pristanske naprave v La Valetti na Malti zaradi zračnih napadov povsem porušene. Naprave, ki so služile angleškemu sredozemskemu brodovju z veliko tonožo, je zgradila Nemčija na račun vojne odškodnine. Zdej so tako hudo izdelane, da molijo tu in tam iz vode le še zviti železni tramovi.

Madžarski general Mierkan je v listu »Pester Lloyd« objavil članek o položaju v Sredozemlju in Libiji. Najprej je popisal vse podrobnosti libijske bitke in podčrtal veliko spretnost italijansko-nemškega poveljstva, ki je po duhovitem načrtu Angležem dalo dobro lekcijsko. Posebej je očitral tesno sodelovanje ne samo med italijanskimi in nemškimi četami, temveč tudi med vojsko, mornarico in letalstvom.

Včeraj je na povabilo italijanskega ministra za korporacije dospelo v Rim odposlanstvo bolgarskih županov, da bi si ogledalo socialne ustanove in korporacijski ustroj občin.

Po vabilu predsednika državnega zavoda za fašistično kulturo bo danes albanski ministrski predsednik Mustafa Kruja govoril v Campidogliu o Albaniji v vojni za novi red.

Finski ministrski svet je izdal nove, zelo stroge ukrepe glede kazni proti tistim, ki se bavijo z nezakonito trgovino s tujimi valutami.

Izjave vrhovnega poveljnika vseh hrvaških vojnih sil o Rimu in njegovi bodočnosti

Rim, 18. febr. s. Vrhovni poveljnik vseh hrvaških vojnih sil maršal Kvaternik ter člani hrvaškega vojaškega odposlanstva so včeraj ob 22 zapustili Rim. Na postaji so se od njih poslovili zastopniki oblasti, med njimi načelnik vrhovnega glavnega stana general Cavallero, načelnik nemškega vojaškega odposlanstva general von Rintelen in vojaški zastopnik japonskega poslanstva v Rimu.

Preden je vrhovni poveljnik vseh hrvaških vojnih sil zapustil Rim, je zastopniku agencije Stefani povedal naslednje:

»Ze od davnih časov je znano, da tuji obiskovalci Rima ne morejo priti k sebi od občudovanja nad osupljivimi spomeniki in tem večnem mestu, spomeniki, ki so živo pričevanje slave in ustvarjalnega duha starega Rima. Seveda se pa Rim fašistovske Italije ni zadovoljil samo s tem, da bi to slavo gledal, temveč jo je hotel nadaljevati v še hitrejšem tempu ter v svojem izvirnem slogu. Z največjo pobožnostjo in spoštovanjem se moramo prikloniti pred ogromnimi in premodernimi deli vlade, ki jih srečujemo na vsakem koraku. Kar je starodavni Rim zidal sto in več let, naredi fašistovska Italija v dvasetih letih in daje tej zgodovinski dobi svoj pečat.

Fašizem ne prinaša globoke prenovitve samo italijanskemu prijemljivemu svetu, temveč ustvarja tudi novega duha v širokih množicah ljudstva, ojačenega z odločnostjo, disciplino, voljo ter ustvarjalnim duhom. Videl sem, da je fašizem osvojil in prepojil ne samo mlade, temveč tudi stare rodove. Treba je občudovati Ducejeva duha in njegovo voljo, kateri se je v tako kratkem času posrečilo ustvariti vse to delo zgodovinskega obsega.

Nemško uradno vojno poročilo

Ruski vdor v nemške črte s protinapadom odb t

Hude izgube v zraku in na tleh - Brez večjih spopadov v Severni Afriki

Berlin, 18. febr. s. Vrhovno poveljstvo nemških oboroženih sil daje naslednje uradno vojno poročilo:

Na srednjem odseku vzhodnega bojišča se je skupini sovjetskih sil posrečilo, da je vdrila v naše bojne črte na kraju 80 km jugovzhodno od Vjazme. Te sile so bile po uspelem protinapadu v trdih bojih obkoljene. Ostalih 1848 vojakov je bilo zajetih, zajetih je bilo tudi še 17 oklepalnih vozil, 86 topov, na stotine strojnih in metalcev granat, številne sani z vprego ter mnogo vojnega blaga. Na bojišču samem so doslej našli čez 5000 mrtvih.

Od 14. do 16. februarja je bilo na južnem bojišču zajetih ali v boju uničenih 78 oklepalnih vozil in 134 topov. Sovjetsko letalstvo je včeraj izgubilo 48 letal, 4 nemška letala pogrešajo.

Japonsko vojno brodovje je napadlo južno od Singapooreja več angleških konvojev in je bilo 32 ladij potopljenih ali poškodovanih, poroča japonsko vrhovno poveljstvo. Med temi ladjami so bile tudi križarke, podmornice, minolovci in topničarke.

Zaradi silnih snežnih zametov v Bosni ne vozijo vlaki proti Brodu in Dubrovniku. Sneži že dva dni nepretrgoma in je ponekod nad poldrug meter snega.

Iz Kaira poročajo, da je egiptski kralj Faruk podpisal ukaz, po katerem bodo volitve 24. marca.

Predsednik finske republike je podpisal odlok za notranje državno posojilo v znesku dveh milijard mark.

Španska kraljevska zemljepisna družba je sklenila prirediti zgodovinsko in zemljepisno zborovanje ter razstavo ob 450 obletnici odkritja Amerike.

V šanghajski čistilnici sladkornja je nastal ogromen požar, ki se je razširil tudi na sosedne kitajske hiše. Čistilnica in vse hiše v njeni okolici so zgorale in je ostalo nad 100 kitajskih družin brez strehe.

Angleška banka je spet dala tri milijone funtov sterlingov papirnatega denarja v promet. Cene v Angliji so silno narasle in so se v nekaterih krajih podražile za 68 odstotkov.

Nemške podmornice so vdrle v Karibijsko morje ter pred otokoma Aruba in Curacao potopile tri nasprotnikove petrolejske ladje s skupno 17.400 tonami; razen tega so s topovi obstreljevale petrolejske čistilnice in pristanske naprave.

V Severni Afriki ni prišlo do večjega spopada. Pred Aleksandrijo je nemška podmornica napadla skupino angleškega brodovja, v kateri je bila ena križarka in trije rušilci. Dve angleški enoti sta bili hudo poškodovani po torpedih iz podmornice.

Pri napadih maloštevilnih angleških bombnikov na nemško obal je bilo v pretekli noči sestreljeno eno sovražno letalo.

Narednik Kirchner, vodja neke naskakovalne baterije, ki je že bil omenjen v vojnem poročilu dne 15. februarja, je uničil včeraj še sedem nasprotnih oklepalnih vozil.

Churchillova pojasnila o pobegu nemških bojnih ladij iz Bresta

Rim, 10. febr. s. Angleški ministrski predsednik Churchill je včeraj v poslanski zbornici dal nov in nemara hrupen dokaz svoje grde nesramnosti. V kratki izjavi o prehodu nemških bojnih ladij skozi Rokavski preliv, ki ga je še pred tremi dnevi največji angleški list označil kot najhujši poraz za angleško brodovje od 17. stoletja naprej, je ministrski predsednik dejal, da je treba ta dogodek oceniti kot uspeh za Veliko Britanijo, ne samo kot uspeh, temveč celo kot blagor. Churchill je dobesedno dejal, da sta nemški oklepnici »Scharnhorst« in »Gneisenau« pobežili skozi Rokavski preliv v varne pristanišče, potem ko so ju angleški bombniki 3299krat napadli v pristanišču Brest in zmetali nanju čez 4000 ton bomb. To predstavlja brez dvoma velik uspeh za Anglijo, ker je zdaj odstranjena nevarnost za angleške in zavezniške konvoje, ki jim je grozila zaradi navzočnosti dveh oklepnih v Brestu. Zdej, ko sta nemški bojni enoti odpluli, bodo lahko v večji meri bombardirali Nemčijo.

Tako je po preteku nekaj dni iz dogodka, ki

Seja ministrskega odbora za preskrbo in cene Odbor je sprejel celo vrsto važnih predlogov, ki se nanašajo na zboljšanje ljudske prehrane

Rim, 18. febr. s. Pod predsedstvom Duceja se je 16. in 17. t. m. sestel v Beneški palači medministrski odbor za ureditev vprašanj preskrbe, razdeljevanja in cen. Navzočni so bili: tajnik stranke, ministri za finance, kmetijstvo, promet, korporacije ter valute, državna podtajnika za notranje zadeve in vojno izdelavo, tajnika Pascolato in Amicucci, načelnik nadzorstvenega urada za varčevanje in podeljevanje kreditov, predsedniki fašističnih korporacij in predstavniki delodajalcev, nadzornik stranke Fabrizi in drugi. Tajnik odbora je narodni svetnik Avgust Venturi.

Kmetijski minister je poročal o zadovoljivem stanju glede obvezne oddaje in razdeljevanja žita ter poudaril, da so poljedelci pri tem pokazali vzorno discipliniranost ter da so se doslej točno držali navodil, ki so jih prejeli od svojih organizacij. Predsednik Trgovinske zveze je podal poročilo o poenotenju službe pri razdeljevanju racionaliziranih živil in dodeljevanju primernih količin pokrajinskim uradom za razdeljevanje Trgovski zvezi ter razložil njihove naloge. Govoril je o znižanju cene nekaterim živilom, ki jih širše plasti ljudstva nujneje potrebujejo.

Odbor je nato odobril na Ducejev predlog odredbo, ki naj velja za ves čas, dokler bo trajala vojna, in ki se nanaša na uvedbo splošnega davka od dohodkov pri prodaji naslednjih živil: olivnega olja, riža, testenin, koruzne moke, svinjske maščobe, sira, suhe zelenjave in krompirja.

Ministru za kmetijstvo in gozdove je bilo naročeno, naj določi naslednje nove cene pri prodaji na drobno, cene, ki naj začno veljati s 1. marcem. Sme se znižati približno za 10 centezimov cena testenin, riža, in koruzne moke; za 70 centezimov cena olja, za 35 centezimov cena slanin in drugih vrst svinjske maščobe, za 35 centezimov cena suhemu fižolu ter za 80 do 50 centezimov cena sira, kakršna je pač njegova kakovost.

Nato je odbor razpravljaval še o nekaterih važnih vprašanjih, ki se nanašajo na preureditev kmetijskih gospodarskih ustanov. Na dnevni red je prišlo nato vprašanje umetnih gnojil in pobiranja sadnih škodljivcev in je v zvezi s tem kmetijski minister podal podobno poročilo o tem, kako je bilo dozdaj z razdeljevanjem umetnih gnojil med poljedelce in koliko je bilo storjenega za pobiranje sadnih škodljivcev. Umetna gnojila morajo dobiti predvsem tisti poljedelci, ki jih v resnici tudi najbolj potrebujejo, če hočejo pridelek obdržati vsaj na takšni višini kot je zdaj. Treba pa je pridelak na vsak način dvigniti in izvabiti iz zemlje čimveč.

Prometni minister je v zvezi z vedno večjimi potrebami v sedanjem vojnem času odboru razložil nujno potrebo, da se izdajo ukrepi, ki bi zagotovili boljše izrabo vseh v poštev prihajajočih prevoznih sredstev, zlasti tovornih avtomobilov. Njegov predlog je bil tudi sprejet, odbor pa si je pridržal pravico, da prouči tozadevna vprašanja, ko bodo rešena tiesta, ki so zdaj na dnevnem redu.

Odbor je slednjič razpravljaval o vprašanju uvoza in izvoza. Na koncu razprave je odbor poudaril, da italijanska politika trgovinske izmenjave temelji na naslednjih načelih: Določiti takšne izvozne kontigente, da bo Italija lahko tudi uvažala zadostne količine drugega blaga v zmerno tako, da bosta izvoz in uvoz držala ravnotežje. Istočasno naj bi se zagotovila tudi ljudska poraba ter zadostne potrebe italijanske domače industrije, rešilo vprašanje proizvodnje in potrošnje. Ohranile naj bi se končno na isti višini tudi cene v trgovini med Italijo in Nemčijo. Prav na koncu je odbor odobril tudi predloge, ki jih je stalil minister za korporacije.

Avtobusna proga Ljubljana-Bloke-Lož

Ljubljana, 18. februarja.

Nastopilo je južno vreme tako, da se živo srebro v toplemeru vedno bolj že zjutraj bližja ničli. Davi je bila pri barianski šoli najnižja jutranja temperatura -5° C. v mestu pa je bila že dosežena ničla in ponekod v dobrih zatišjih je celo bilo za las nad ničlo. S streh je začelo kapati. Južno vreme danes na pepelnico kaj hitro pobira sneg, katerega plast se vedno bolj znižuje in je na pr. snežna plast v okolici sedaj visoka še okoli 45 cm, ko je bila nevišina dosežena skoraj že tri četrt metra. Barometrično stanje je visoko nad 768 mm.

Važne avtobusne proge še niso v pokrajini popolnoma vzpostavljene, da bi se mogel na njih vršiti neoviran potniški promet. Tako veliki zameti od Lužarjivega brega naprej proti Blokam ovirajo, da bi mogel Pečnikarjev avtobus voziti na vsej progi Ljubljana-Bloke-Lož. Se vedno vozi samo do Velikih Lašč. Mogoče, ako bo trajalo še naprej južno vreme in bodo zameti odkonani, bo začel voziti avtobus že prihodnji teden do Loža. Tudi avtobusna proga Rakce-Cerkljica-Lož je zaradi zametov ovirana.

starodavni »Slon« ganil in lepo očistil hodnik na vsej fronti svoje palače, ne pa samo pred glavnim vhodom. Pešči mu zato izrekajo zahvalo, posebno ker je sedaj očiščen kraj na vogalu pri Slamičevi prodajalni, kjer je vedno živahno vrvenje ljudi in je več pešcev tam na lepem padlu, ko so tem bile debele ledne kepe in kotanje.

Glede kurjave naj še omenimo, da je letos v tej hudi zimi Ljubljana res še dokaj dobro preskrbljena z drvmi. Prihajale so od mnogih strank pritožbe, da prodajalci kuriva zaračunavajo previsoke cene za kubični meter trdih bukavih drv. Naj opozorimo, da so sedaj maksimalne cene za bukova drva tako-le urejene: Maksimalna cena za kubični meter takih drv je uradno določena na 169 lit. To ceno je treba tako tolmačiti, da je cena drvam določena na skladišču. Stranki nato prodajalec lahko zaračuna dovolj drv na njegovo dom po uvidevnosti in razdalji.

Po gozdovih je sedaj živahno delovanje voznikov, ki na kratkih saneh dovažajo iz gozdov bukova drva in smrekove hlode. Zasluzek je dober, toda tudi trpljenja z nakladanjem in prepeljavanjem je veliko. Po notranjskih gozdovih so težave, ker mora voznik dostikrat posamezne klate izpeljati iz raznih dolin in udrtin na glavno cesto in nato šele voz primerno naložiti in odpeljati na žago.

Nadomestki za solato

Kakor vse kaže, zima še ne misli tako kmalu oditi od nas, da bi toplejša pomlad prikljala iz zemlje prve znanilke spomladi: zvončke in druge pomladanske rastline.

Endivijo so skoraj povsod že porabili, le še radič in nekaj druge povrtnine je ostalo za prikuhe. V teh časih je dobro, da poskusimo vse, kako nadomestiti druga živila, ki jih je težko dobiti in si tako pomagati preko zadnjih zimskih tednov. Saj lahko z gotovostjo pričakujemo, da jih ne bo več dosti.

Nekateri imajo v zasipnicah in kletah še precej repe, ki ravno zdaj odganja lepo rumenkaste liste, ki so zelo okusni in dobri. Ako te liste nabereimo in skuhamo, dobimo okusno jed, ki nam dobro nadomesti šparglje, posebno, če smo prvo vodo odliči. Mlade, v temi rastoče, liste uporabljamo tudi dušene kot ohrovt ali karfičolo. Nekaterim pa ugajajo kar surovi repni listi s kisom in oljem.

Dosedaj je večina gospodinj repne liste metala proč, na smetišča, a v teh časih je mnogo pametnejše, da se tudi repni listi primerno porabijo.

Istotako kot repni olupki, nam dajejo tudi odganjki od črnega korena, ki ga imajo ponekod še v kleti, izborno in vsestransko uporabljivo zelenjavo. Seveda mora tudi to listje rasti v temi, da dobi prijeten okus in da so listi mehki.

Kdor ima na vrtu regrat, naj ga skuplje izpod snega in ga vsadi v primerne zaboje ter postavi na toplotu. Da je v temi, ga pokrijemo s časopisnim papirjem ali žakljevino in zalivamo s toplo vodo. Regrat kmalu odžene lepo rumene in mehke liste, ki jih lahko rabimo za solato ali za druge prikuhe.

Tudi rabarbaro lahko v tem mesecu dobi mo. V ta namen se poslužimo dveh načinov: na prostem in v primernem prostoru, najbolje v kleti.

Na mestu, kjer raste rabarbara, odrijemo snežno plast in previdno odkopljemo rastlino s čim večjo zemeljsko kepo, ki se zaradi zmznjene zemlje korenin dobro drži. Korenine prenesemo v toplo klet, kjer jih postavimo na 10 cm visoko plast zemlje. Prostor mora biti v temi. Iz korenin kmalu poženo dolgi pečljati listi, pri katerih rabimo tako list kot peclje.

Če pa nameravamo siliti rabarbaro na prostem, potem pokrijemo korenine s primernim zabojem ali podvezjenim sodom, okoli njega pa namečemo kup svežega konjskega gnoja. Vendar bo tako siljena rabarbara odgnala bolj pozno.

Tudi radič lahko silimo za domačo uporabo kar v kuhinji. V ta namen posadimo radičeve korenine v skaf ali drug zaboj, ki ga postavimo na temno pod ognjišče. Čez deset dni boš že imel prvi pridelek.

Vse za siljenje primerno zelenjavo zalivamo z mlačno vodo, da rastline prej odženejo. Za rabarbaro kot tudi za ostale rastline, ki jih silimo, je najprimernejša temperatura +15-20 stopinj Celzi ja

Kralj in Cesar dovolil, da se sme Bleiweisova cesta imenovati po njegovem visokem imenu

Njegovo Veličanstvo Kralj in Cesar je blagovolil sprejeti željo ljubljanskega občinskega sveta in je dovolil, da se dosedanja Bleiweisova cesta sme imenovati po Njegovem Visokem Imenu.

Občinski svet je zato odredil naslednjo spremembo v imenovanju mestnih ulic: Bleiweisova cesta dobi ime »Korzo Viktorja Emanuela III.; Aleksandrova cesta se imenuje poslej »Ulica 3. maja«; Kralja Petra trg se imenuje poslej »Rimski trg«.

Komisar občine Mozelj

Fašist Bragaglia Annibale je bil z odlokom imenovan za komisarja za izredno upravo občine Mozelj, kjer nadomešča fašista Vesca Francesca.

Nagrade za sporočilo o vojnem plenu

Sporočila se, da je Vojno ministrstvo določilo naslednje denarne nagrade civilnim osebom, ki mu sporoče, kje se nahaja vojni plen: do vrednosti 10.000 lir vojnega materiala 1,8%; od 10.000 do 100.000 lir znaša nagrada 4%, najmanj pa 800 lir; nad 100.000 lir 2% od najnižjega zneska 4000 lir.

Novice iz Države

Italijanski zunanji minister grof Ciano je večeraj v palači Chigi sprejel Merliko Krujo, albanskega ministrskega predsednika in se z njim dolgo časa pristrčno razgovarjal.

Duce in maršal Kvaternik, vrhovni poveljniki oboroženih hrvaških sil sta v spremstvu višjih vojaških odličnikov obiskala tvornico letal v nekem kraju v srednji Italiji. Pregledala sta nove vrste letal, ki so namenjena italijanski zračni sili in opazovala več poskusnih poletov. Maršal je večkrat izrazil svoje občudovanje nad vsem, kar je videl.

Za prebivalce na dalmatinskih otokih bodo uvedli posebno zdravstveno ladjo, ki bo nudila brezplačno zdravniško pomoč zlasti delavcem.

V Sepinu živi Domenico Porriro, ki ima 12 sinov, od katerih je deset obleklo vojaško suknjo. Trije so bili ujeti v Vzhodni Afriki, vsi drugi pa so karabinerji, razen zadnjega, ki se je pred kratkim priključil za pristovoljca. Domenico Porriro pa ima še dolgo vrsto vnukov in je prav ponosen na svoje prvenstvo.

Napoli je zlepa ni videl toliko snega ko letos. Poročajo, da ga je večeraj in danes spet toliko našlo, da so bile tudi okoliške vzpetine Vomero, Capodimonte in Posillipo pokrite z debelo plastjo snega.

V noči od 13. na 14. februar so angleška letala napadla Catanijo. V občini Biancaville so bili ubiti trije, pet pa je bilo ranjenih. V občini Santa Maria di Licodia so prišli ob življenje štiri, ranjena pa sta bila dva. 15. februarja pa so angleška letala napadla Sirakuzo, kjer so bili ubiti štiri, ranjenih pa je bilo 19 oseb.

Šestmesечно delovanje mestne šolske poliklinike Zdravje šolske mladine je na splošno zadovoljivo

Ljubljana, v februarju.

Mestna šolska poliklinika opravlja v smislu zakona o zdravstveni zaščiti učencev zdravstveno službo v vseh mestnih šolah. Zaradi velikega števila šol je dela dovolj. V vsaki šoli so od časa do časa načrtno in kontrolne zdravniške preiskave, ki ugotovijo, kakšno je zdravstveno stanje ljubljanske učence se mladine. Vse preiskave in zdravniške preglede izvršujejo mestni zdravniki, ki imajo na mladino ob vsaki taki priliki tudi primerne nagovore, ki se tičejo zdravlja, tako doma kakor tudi v šolah. Kogar pa zdravniki dobi pri teh preiskavah, da je bolan ali pa, da ima v sebi kal bolezni, ta mora priti takoj na natančnejši zdravniški pregled na polikliniko, ki ima svoje prostore v prvem nadstropju Mestnega doma. Tam se zdravijo vsi oboleli otroci, nepremožni pa dobe tam tudi vsa potrebna zdravila, seveda zastojni. Brezplačna zdravila pa dobe le otroci, ki prinesejo od mestnega socialnega političnega urada ubožni listek, kajti zdravila so danes draga.

Mednarodni zdravniški pregledov in pregled ordinacij se zapisujejo leto za letom v prepišanem zdravniškem matičnem listu, ki sledi otroku tudi pri prestopu v srednjo šolo, ko se zdravstveni matični list pred v nadaljnje poslovanje državni šolski polikliniki, ki ima svoje zdravstvene prostore nasproti državni obrtni šoli. Pri šestmesečnih pregledih otrok je bilo največ napak v otroškem zobovju. Če to napako izrazimo v odstotkih, je bilo zobnih obolelih 35,65 odstotkov. Šele na drugo mesto pridejo ostale bolezni, 15,98%. Povečano ščitno žlezo je imelo 11,59% vseh otrok. Povečane mezigonice je imelo nadalje 10,59% otrok. Tudi odstotek otrok, ki so imeli povečano žrelnico in nebico, je bil precej velik, namreč 15,76%, manjše pa so bile motnje v ustih in grlu, majhne so bile tudi motnje ugovora.

Slike presv. Srca Jezusovega v spomin na pobožnost devet prvih petkov dobite po vseh župnih uradih tako v Ljubljani, kakor na deželi. - Kupite jih pa lahko tudi v pisarni Katoliške akcije v Ljubljani, Pred škofijo št. 1

Razpis natečaja za 25 študijskih podpor po 400 lir za slovenske književnike in umetnike

Ljubljana, 18. februarja.

Razpisuje se 25 študijskih podpor po 4000 lir za slovenske književnike in umetnike, ki bi nameravali izpopolniti svoje študije v Kraljestvu.

Prosilci, ki se žele udeležiti natečaja, morajo predložiti Visokemu komisarjatu - IV. oddelku do 28. februarja 1942-XX nekolokovane prošnje, naslovljene neposredno na Visokega komisarja, in priložiti sledeča dokazila prav tako na nekolokovanem papirju:

- a) potrdilo pristojnega občinskega oblasti, da je prosilec Slovenec in prebiva v kaki občini Ljubljanske pokrajine;
 - b) potrdilo o premoženjskih razmerah;
 - c) potrdilo o zadnjih dovršenih študijah;
 - d) curriculum vitae (kratak življenjepis).
- V prošnji naj vsak prosilec navede študije, ki jih namerava izvršiti, označi naj morda tudi višje ali izpopolnjevalne zavode, na katerih bi se morda radi vpisal, in čas, ki ga misli prebiti v Kraljestvu.
- Prosilce more priložiti prošnji tudi vsa druga dokazila, ki se mu zde primerna za osvetlitev njegove umetniške izobrazbe.
- Listinam, ki so bile izdane v slovenskem jeziku, je priložiti italijanski prevod, overovljen po pristojnem uradu Visokega komisarjatu.
- Podpora se izplača v dveh enakih obrokih, prvi takoj, ko štipendist prejme potni list za odhod v kraj, ki si ga je izbral, drugi po dvomesečnem bivanju v kraju samem.
- Ljubljana, dne 18. februarja 1942-XX.
- Visoki komisar: Emilio Grazioli, l. r.

Dogoni glavne živine

Prehranjevalni zavod Visokega komisarjatu za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu tele dogone za glavno živino, in sicer za govedo in svinje:

- 23. februarja 1942 v Črnomlju,
- 24. februarja 1942 v Stični,
- 24. februarja 1942 v Mokronogu,
- 25. februarja 1942 na Vrhniki, in
- 25. februarja 1942 v Grosupljem.

Odmor, ki so si ga njegovi možgani tako želeli, je bil kratkotrajen. Njegove misli so še naprej živahno delovale. Torej je Tarneverro znal kitajško! Ne bi pa rad videl, da bi to doznal Chan, ki mu je pri odkrivanju umora Shelah Fane hotel tako željno pomagati. Zakaj?

Prešeren smehljal je spreletel Chanov okrogli obraz. To je bila končno vendar ena zelo preprostih reči. Edinokrat, da je Tarneverro dejansko pokazal svoje pošteno hotenje, da bi mu pomagal, je bilo tedaj, ko je s poskusom z zapustno uro pokazal, da eo ničevi vsi alibiji za dve minuti čez osem.

Ali pa bi tako tudi storil, če ne bi bil prej slišal in razumel razgovora, ki ga je Chan imel s kuharjem in če ne bi vedel, da je kuhar Wu Kuo Ching videl Shelah še dvanajst minut čez osem in da je bila tista stvar z uro torej neresnična? Nenadno ponujanje pomoči naj bi dokazovalo njegovo poštenost. Če pa je razumel kitajško, potem je tisti trenutek najbrž storil uslugo v sili in je bil daleč od prave poštenosti.

Charlie je dolgo sedel in premišljeval o tem preobratu. Ali je bil njegov vneti pomagač Tarneverro res tako vnet kakor se je kazal?

Devetnajsto poglavje.

Kako je pomagal Tarneverro.

Filmski režiser Val Martino jo je primahal po stopnicah dol v hotelsko vežo dobro razpoloženo in oblečen v belo svileno obleko z žarko rdečim robčkom v žepku. Lahko bi njegovo sliko porabili za naslovno stran reklamnega kataloga ladarske družbe, da bi zvalila neodločne turiste v tropeske kraje. Njegov pogled

je obvisel na Chanu, ki se je udobno zleknil v ležalniku in je bil videti brezskrben. Brez ovinkov se je Martino obrnil nanj: »No, gospod komisar,« je dejal, »nisem si mislil, da vas bom prav zdajle našel v tako mirnem razpoloženju. Ali pa ste morebiti že našli morilca od snobov?«

Chan je odkimal. »Tako naklonjena mi usoda pač ni. Skrivnost je še zmerom skrivnost. Ne dajte se varati: moje misli delujejo, čeprav telo počiva.«

»Potem je pa vse v redu,« je odgovoril Martino. »In upam, da boste v kratkem napredovali.« Usedel se je na stol zraven Chana. »Tisti večerajnji dogodek je, veste, pokopal film, ki je veljal dosedaj že 200.000 dolarjev. Prav za prav bi moral že s prvo ladjo nazaj v Hollywood, da bi videl, kaj se da še rešiti. Naj je Shelah Fane umoril kdor koli, prav gotovo je, da mu koristi in škoda filmske družbe niso bile preveč pri srcu. Sicer bi bil počakal, da bi bili mi gotovi. No ja, zdaj se ne da več pomagati. Na vsak način pa moram čimprej odtod in zato bi vas nujno prosil, da vsa stvar čim hitreje pojasnite.«

Chan je vzdihnil. »Zdi se mi, da se je vsega človeštva prilela silna nepotrpežljivost. Nenavaden položaj za Havaje! Jaz sem že čisto brez sape. Ali smem vprašati, kakšno je prav za prav vaše mnenje o tej stvari?«

Martino si je prižgal cigareto. »Saj sam ne vem, kaj bi počel. In vi?« Vrgel je vžgalico na tla. Takoj se je pojavil stari Kitajec s svojio smetišnico in vrgel Chanu pogled, ki se je zdel, da hoče reči: To je tista prava vrsta ljudi, ki bi jih rad videl v vaši družbi.

»Svojeza mnenja še nisem popolnoma skrojil,« je pripomnil Chan. »Le eno vem: proti meni dela pri tej stvari neka oseba, ki je nenavadno prebrisana.«

Režiser je prikimal. »Tako je vsaj videti. In večeraj zvečer je bilo v domu Shelah Fane nekaj res prebrisanih ljudi.«

»Med drugimi tudi vi,« je brž dodal Chan.

»Hvala. Seveda, kaj takega ste morali reči. Toda konec koncev imate prav.« Tedaj se je nasmehnil. »Zdajle bi rad govoril popolnoma zaupno. Bil je namreč nek mož, o čigar prebrisanosti nisem nikdar dvomil. Prenašati ga sicer ne morem, toda vedno sem ga smatral za silno navitega. Mislim Tarneverra.«

Chan je pritrdil. »Res, uren je v mislih in dejanjih. To sem bil opazil že pri prvih besedah, ki sem jih z njim spregovoril.«

Režiser je otrešel pepel svoje cigare na tla. Spet se je pojavil stari Kitajec in demonstrativno postavil pepelnik na mizico zraven obeh gospodov.

»Na račun lahkovernih ljudi v Hollywoodu se redi cela kopica vedeževalcev in jasnovidecev,« je nadaljeval Martino. »Toda ta mož je zadel glavni dobiček. Kadar pridejo k njemu ženske, jim pripoveduje stvari, ki jih ve edino le Bog. Zaradi tega...«

»Odkod ve vse to?«

»Vohuni,« je odgovoril režiser. »Sicer ne morem dokazati, toda prepričan sem, da delajo vohuni noč in dan zanj. Nепrestano prisluškujejo in mu nisojo na nos vse, kar lahko dojamemo. Uboga filmska deklica misli, da je v zvezi s samim zlodjem in mu potem vse prestrašena izblebeta še ostanek zgodbe. Mož ve toliko skrivnosti, da bi znal vsi filmske kolonije takoj uničiti, če bi spravil v javnost vse škandale. Poskušali smo ga odstraniti, toda mož je preveč prebrisan in zviti in ima trdo kožo. Veste, da mi je že kar žal, da sem prepričel Jaynesu, da ga ni vendar enkrat temeljito naklestil. To bi bil zame pravi rajski užitek. Na žalost je šlo le za Shelahino ime in zaradi tega sem rajši posegel vmes. Moj poklic je film in pri njem je mnogo dostojnih ljudi, ki bi jim rad prihranil razna nepotrebna pota. Na nesrečo pa morajo dostikrat trpeti, kadar se nepridipravi spravijo na svoje delo.«

»Ali mi hočete s tem povedati,« je previdno tipal Chan, »da bi Tarneverro utegnil umoriti Shelah Fane?«

Podrobni predpisi o izplačevanju rodbinskih doklad

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in

glede na člen 9. naredbe o ustanovitvi Posebne blagajne za izplačevanje rodbinskih doklad z dne 13. januarja 1942-XX št. 3

odreja:

Člen 1. Pravico do rodbinskih doklad iz naredbe z dne 13. januarja 1942-XX št. 3 imajo tisti delavci rodbinski poglavarji, ki so za plačo zaposleni v službi drugih na ozemlju Ljubljanske pokrajine in so obvezno zavarovani za bolezen pri tehle ustanovah:

1. Zavodu za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine in Ljubljani,
2. Bolniški blagajni Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani,
3. Bolniški blagajni »Merkur« v Ljubljani,
4. Glavni bratovski skladnici v Ljubljani in njenih krajnih organih.

Od doklad pa so poleg razvrščenega in nerazvrščenega državnega, pokrajinskega in občinskega osebja izvzeti uslužbenci drugih javnih in pomožnih ustanov s samoupravo, nadzorovano po državi, pokrajini ali občini, za katerih rodbine je poskrbljeno z zakonom, pravilnikom ali upravnim odredbo.

Rodbinske doklade pa dobiva nerazvrščeno osebje v službi države, pokrajine ali občini, ki je pri zgoraj navedenih ustanovah obvezno zavarovano za bolezen

Člen 2. Glede otrok in njim izenačenih oseb, žene in roditeljev velja, da jih vzdržuje rodbinski poglavar, če ta skrbi za njih preživljanje in žive v skupnosti z njim.

Za izplačevanje rodbinskih doklad se štejejo za rodbinske poglavarje

- a) oče;
- b) mati vdova ali samska z otroki, ki jih oče ni priznal, ali ločena ali po možu zapuščena in z vzdrževanimi otroki, ali katere mož je trajno nesposoben za delo ali brezposelen in ne uživa podpore za brezposelne, ali v zaporu čaka na sodbo zaradi prestajanja kazni ali je odsoten po policijskem ukrepu;
- c) delojemnik, ki vzdržuje brate ali sestre ali nečake, ker je njih oče umrl ali jih zapustil ali je trajno nesposoben za delo, to pa, ako njegova žena ne dobi rodbinskih doklad,
- d) delojemnik, katerim so po redni poti izročeni najdenčki v reju.

Z zakonskimi ali pozakonskimi otroki so izenačeni zakonito priznani nezakonski kakor tudi otroci iz prejšnjega zakona drugega zakonca in v primerih iz črk c) in d) bratje ali sestre ali nečaki in najdenčki, izročeni po redni poti v reju.

Doklade ne gredo za otroke, ki so v reji zunaj ozemlja te pokrajine ali sprejeti v dobrotelne ali učne zavode, ki celoma ali deloma skrbijo za njih vzdrževanje.

Doklade ne gredo za ženo, ki je zakonito ločena, izvenzemski če je delavec zavezan plačevati vzdrževalnino.

Prav tako gre doklada za tiste osebe, glede katerih se je sodno izreklo očetovstvo delavca, tudi če ne žive v skupnosti z njim, če je po spisih ugotovljena obveznost, plačevati vzdrževalnino.

V skupnosti živeči roditelji se štejejo za vzdrževane, če je oče star nad 60 let, mati pa stara nad 55 let in če nista zaposlena za plačo v službi drugih, ali pa če sta trajno nesposobna za delo.

Člen 3. Za izplačevanje rodbinskih doklad se štejejo za nameščence tisti delojemniki, ki so po § 1. zakona z dne 30. oktobra 1933, o pokojninskem zavarovanju nameščencev, objavljenega v Službenih novinah z dne 12. dec. 1933., št. 285, zavarovani pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani za onemoglost, starost in smrt, vstevši osebe, ki so izvzete od dolžnosti takega zavarovanja po § 3. istega zakona.

Člen 4. Izplačevanje rodbinskih doklad se nadaljuje:

1. ob odsotnosti zaradi boleznii za dobo največ treh mesecev;
2. ob nezgodi pri delu v časučasne delovne nesposobnosti za dobo največ treh mesecev;
3. v času obvezne odsotnosti od dela zaradi nosečnosti ali poroda, za delojemnice, ki imajo do tega pravico, za šest tednov pred porodom in šest tednov po porodu.

Če je bil delojemnik v poslednjih šestih mesecih pred boleznijo, nezgodo ali porodom zavarovan za bolezen manj ko 50 upoštevanih dni, ima pravico do doklade za toliko dni, kolikor dni je bil zavarovan.

Člen 5. Rodbinske doklade se plačujejo za vsak koledarski dan zaposlitve, izvzemi nedelje. Dnevna rodbinska doklada se izračuna, če se deli tedenska doklada s 6.

V isti rodbini je dovoljena za vsako vzdrževano osebo samo po ena doklada.

Člen 6. Delavec, ki dela pri ve čepdetjih, ima pravico do rodbinskih doklad samo za glavno zaposlitev. Za glavno zaposlitev se šteje tista zaposlitev, kjer traja njegovo delo najdlje in ki mu je glavni vir zaslužka.

Delavec mora sporočiti delodajalcu, pri katerem je postransko zaposlen, ime delodajalca svoje glavne zaposlitve, za katero prejema doklado.

Člen 7. Rodbinske doklade se ne morejo pristojevi kl plačii pri računanju minimalnih mezd, pri določanju odpravnine ali druge oblike pokojninske odmere, pri odmerjanju prispevkov za socialno zavarovanje in tudi ne v davčno osnovo.

Člen 8. Rodbinske doklade se ne morejo prenesti na druga ali odstopiti, zastavljati, dajati v pobot ali zaseči, razen za plačilo vzdrževalnine.

Člen 9. Upravičenci morajo zaradi prejemanja doklad predložiti svojemu delodajalcu listino, ki jo izda pristojni župni ali anagrafski urad občine izvora ali bivališča in ki izkazuje njegovo rodbinsko stanje.

Ta lista se mora sestaviti na posebnem obrazcu z odrezkom, ki se dobi pri Zavodu za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine, in mora navajati ime vzdrževanih oseb, stopnje sorodstva in rojstni dan za vsako, kakor tudi vse druge podatke, ki se zahtevajo v obrazcu.

Listina je veljavna največ eno leto in se mora obnoviti v mesecu decembru vsakega leta, kakor tudi ob vsaki spremembi rodbinskega stanja.

Odrezek obdržati delavec in ga lahko za trajanja veljavnosti listine namesto te pokaže drugim delodajalcem

Upravičenci morajo poleg tega predložiti delodajalcu vse druge listine, ki bi se zahtevale v dokaz njihove pravice do doklade.

Člen 10. Vsako spremembo rodbinskega stanja mora delavec svojemu delodajalcu takoj prijaviti.

Pravica do doklade se prične z dnev, katerega je nastopil primer.

Pravica do doklade ugasne, ko dsežejo predpisano starostno mejo otroci ali z njimi izenačene osebe, od dne smrti vzdrževane osebe ali od dne, ko, četudi iz drugih vzrokov, preneha njih vzdrževanje.

Člen 11. Delodajalec mora prijaviti pristojni zavarovalni ustanovi delavca, ki ima pravico do rodbinske doklade, v osmih dneh od dneva njegove sprejema na delo. To prijavo mora delodajalec predložiti hkrati s prijavo za obvezno bolniško zavarovanje. Prijavi mora priložiti delodajalec vse listine, ki jih predpiše Zavod za socialno zavarovanje Ljudske pokrajine in ki dokazuje delavčevo pravico do doklad.

Delodajalec mora priobčiti v osmih dneh tudi vsako spremembo v službenem razmerju ali rodbinskem stanju delavca ter nove sprejeme in odpustitve na način, ki je v rabi pri bolniškem zavarovanju.

Če delodajalec delavca ne prijavi, se sme ta sam prijaviti.

Zaradi prve uporabe te naredbe morajo vložiti delodajalci prijavo iz prvega odstavka tega člena, opremljeno z listinami iz gornjega člena 9., do 15. marca 1942-XX.

Po prijavah in poslanih listinah ugotovijo zavarovalne ustanove za vsakega delavca, ali so dani pogoji za izplačevanje rodbinske doklade, določijo znesek iz tega naslova v razmerju s številom koristnikov in zaposlitveno dobo in odredijo neposredno tudi ustrezne plačila v mesečnih obrokih za nazaj ter predpišejo prispevke za rodbinske doklade z istim plačilnim nalogom (ali s posebnim plačilnim nalogom) kakor za druge prispevke obveznega bolniškega zavarovanja.

Zoper odločbo ustanov o priznanju ali višini rodbinskih doklad in zoper plačilni nalog o dokladah samih je dopustna pritožba v 8 dneh od dne prejema na odbor za rodbinske doklade iz člena 19. Pritožbo je vložiti preko pristojne zavarovalne ustanove.

Zoper odločbe tega odbora je v enakem roku dopustna pritožba na Visoki Komisariat, ki odloči dokončno.

Pritožba tako na prvi kakor na drugi stopnji ne odloži izvršitve.

Člen 13. Delodajalec, ki ne plača prispevkov v osmih dneh po dospelosti, je dolžen plačati hkrati 6 odstotne zamudne obresti.

Če pa se plačajo prispevki, predpisani s plačilnim nalogom, samo delno, se porazdeli plačati znesek sorazmerno na vse z istim plačilnim nalogom predpisane prispevke.

Člen 14. Terjatve iz naslova rodbinskih doklad zastarajo v petih letih od den, ko se je vročil plačilni nalog. Če se plačilni nalog ne vroči v treh letih od konca prvega leta po dospelosti, terjatev zastara.

Člen 15. Plačilni nalogi o prispevkih za rodbinske doklade so javni izvršilni naslovi. Če ni plačila, jih izterjajo zavarovalne ustanove prisilno po upravni poti na način in s prednostnimi pravicami za državne davke. V stečaju veljajo prispevki za rodbinske doklade za privilegirane terjatve.

Člen 16. Zakonski drug delodajalec, ki živi z njim v skupnosti, jamči solidarno za plačilo prispevkov, ki jih dolguje delodajalec za rodbinske doklade.

Prav tako jamčijo solidarno s podjetnikom za plačilo prispevkov tisti, ki je naročil delo in glavni podjetniki z manjšimi podjetniki, katerim so poverili izvršitev posameznih del.

Člen 17. Delodajalci, ki po pogodbah, poslovnih podjetjih in sporazumih svojim uslužbencem že plačujejo višje rodbinske doklade nego so doklade, ki bi jim šle po naredbi z dne 13. januarja 1942-XX št. 3, so jih dolžni izplačevati še nadalje za tisti del, ki presega znesek doklad, katere izplačujejo zavarovalne ustanove.

Člen 18. Pri Posebni blagajni za izplačevanje rodbinskih doklad se ustanavlja odbor, kateremu predseduje predstavnik Visokega komisariata in ki je sestavljen iz sledečih članov: enega predstavnika Narodne fašistične stranke (P N F); enega predstavnika glavnega računovodstva Visokega komisariata pri Zvezi delodajalcev in pri Delavski zvezi; enega predstavnika Zveze delodajalcev; enega predstavnika Delavske zveze in ravnatelja Zavoda za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine.

Člen 19. Naloga odbora za rodbinske doklade je:

1. da nadzoruje Posebno blagajno za izplačevanje rodbinskih doklad;
2. da pregleda letni poslovni uspeh in predlaga Visokemu komisariatu, za kaj naj se namenijo razpoložljivi prebitki;
3. da podaja predloge o splošnih vprašanjih, tisočih se rodbinskih doklad in o njih razširitvi na druge skupine delojemnikov;
4. da oddaja mnenje o nesoglasjih, ki bi nastala pri uporabljanju predpisov o rodbinskih dokladah;
5. da odloča o pritožbah glede prispevkov in doklad.

Člen 20. Blagajno za izplačevanje rodbinskih doklad upravlja Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine po določbah naredbe št. 3 z dne 13. januarja 1942-XX, po teh dopolnilnih določbah in po notranjih predpisih Zavoda.

Proračunsko leto Blagajne se začne 1. januarja in se konča 31. decembra vsakega leta.

Prva proračunska doba se je začela 1. dec. 1941-XX in se konča z 31. decembrom 1942-XX.

Člen 21. V proračun vsake poslovne dobe spadajo bremena in posebni poslovni izdatki, sorazmerni delež splošnih izdatkov Zavoda za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine in drugih ustanov, ki jih določi Visoki komisar po predpisanih prispevkih, ko je dobil mnenje odbora, in prispevek za poslovanje Inspekcije dela.

Od čistega prebitka vsake poslovne dobe je določen odstotni delež, ki ga odredi Visoki komisar po dobljenem mnenju odbora, za rezervni sklad.

Ostanek prebitka določi Visoki komisar po zaslišanju odbora za pospeševanje izobrazbe in spopolnjevanja delavcev ter v prid akcijam za zaščito rodbine.

Člen 22. Blagajno za izplačevanje rodbinskih doklad zastopata pred oblastvi in nasproti drugim osebam skupno in pravno veljavno predsednik in ravnatelj Zavoda za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine ali njiju namestnika.

Člen 23. Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine nadzoruje poslovanje ustanov iz člena 1. te naredbe, kolikor se tiče Blagajne za izplačevanje rodbinskih doklad.

Člen 24. Pooblaščen zavarovalne ustanove ne smejo v nobenem primeru trajno ali prehodno uporabljati vsote, pobrane za Blagajno za izplačevanje rodbinskih doklad. Od pobranih, a še ne odvedenih prispevkov se računajo 6%ne zamudne obresti.

Člen 25. Za poslovanje Blagajne za izplačevanje rodbinskih doklad vodi Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine ločeno posebno knjigovodstvo. O finančnem poslovanju Blagajne sestavlja mesečne, tromesečne in letne obračune.

Najkasneje do 28. februarja vsakega leta se mora sestaviti letni računski zaključek za minulo leto s posebnim poročilom o delovanju in denarnem poslovanju Blagajne in z vsemi potrebnimi statističnimi podatki.

Tako obračuni kakor računski zaključki se morajo, ko jih je pregledal nadzorni odbor, predložiti v odobritev odboru za rodbinske doklade.

Člen 26. Vseh taksnih pristojbin so oproščeni vse listine, knjige, vloge, predlogi, prijave, seznami itd. in vsi sodni spisi, ki se nanašajo na izplačevanje rodbinskih doklad med Zavodom in njegovimi krajevnimi organi z ene strani ter upravičenci ali delodajalci z druge strani, kakor tudi med Zavodom in državnimi, pokrajinskimi, občinskimi in cerkven. oblastmi, zavodi in ustanovami.

Člen 27. Delavec, ki bi oškodoval Blagajno s tem, da bi neupravičeno prejemal doklade, mora povrniti Blagajni za izplačevanje rodbinskih doklad vse neupravičeno prejete doklade in stroške postopka. Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine je v takem primeru dolžan držati doklade, dokler ni poravnana povzročena škoda. Če je povzročil delavec škodo Blagajni za izplačevanje rodbinskih doklad z delodajalčevo vednostjo ali pomočjo ali po njegovi malomarnosti, je delodajalec z delavcem solidarno odgovoren za povzročeno škodo.

Člen 28. Če dejanje ni huje kaznivo, se kaznuje v denarju od 100 lir do 1000 lir:

1. delodajalec, ki pristojni zavarovalni ustanovi ne da o pravem času osebnih ali rodbinskih podatkov in drugih dokazilnih listin delojemnika ali ki ne prijavi delavčevega vstopa v Blagajno za izplačevanje rodbinskih doklad ali njegovega izstopa iz nje ter vseh sprememb glede delavčevih osebnih in delovnih razmer ali o njegovem rodbinskem stanju;

2. delodajalec in vobče vsi, ki vodijo delo, če nočejo biti pri ovadbah funkcionarjem in nadzorovalnim organom na pomoč ali jim dajati podatke ali potrebne listine zaradi uporabe predpisov o rodbinskih dokladah ali ki jih dajo vedoma neresnične in nepopolne;

3. kdor odda neresnično izjavo ali stori druga dejanja prevare, da priskrbi sebi ali drugim rodbinske doklade.

V denarju od 20 do 200 lir se kaznuje delavec, ki ne sporoči imena delodajalca glavne zaposlitve ali ki ne sporoči o pravem času delodajalcu spremembe v rodbinskem stanju.

Člen 29. Kazniva dejanja iz člena 28. te naredbe sodijo krajevno pristojna upravna oblastva prve stopnje po skrajšanem postopku, določenem z naredbo z dne 26. januarja 1941-XX št. 8. Denarne kazni se stekajo v Blagajno za izplačevanje rodbinskih doklad.

Člen 30. Uporabljanje naredbe št. 3 z dne 13. januarja 1942-XX in te naredbe nadzoruje Inspekcija dela Visokega komisariata.

Člen 31. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 9. februarja 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

EIAR — Radio Ljubljana

Četrtek, 19. februarja: 7.50 Poročila v slovensčini — 7.45 Opera glasha — v odmoru napoved časa — 8.15 Poročila — 12.15 Koncert altistke B. Stritarjeve — 12.55 Koncert klarihetskega tria — 13. Napoved časa in poročila — 13.15 Vojno poročilo — 13.17 Ljubljanski radijski orkester in komorni zbor — 14. Poročila — 14.15 Koncert pod vodstvom Simonetta — 14.45 Poročila v slovensčini — 17.15 Prenos iz cerkve St. Andrea della Franche — polifonična glasha dona Lorenza Perosija — 19.50 Poročila v slovensčini — 19.45 Pisana glasha — 20. Napoved časa in poročila — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov — 20.40 Koncert komornega tria iz Ljubljane — 21.10 Trio Emona — 21.50 Prenos, posvečen Madžarski — 22.10 Jazz orkester B. Adamiča — 22.45 Poročila.

Petek, 20. februarja: 7.50 Poročila v slovensčini — 7.45 Slovenska glasha — v odmoru napoved časa — 8.15 Poročila — 12.15 Koncert klavirista Bojana Adamiča — 12.40 Sekstet Jandolli — 13. Napoved časa in poročila — 13.15 Vojno poročilo — 13.20 Orkester pod vodstvom Angelinija — 14. Poročila — 14.15 Ljubljanski radijski orkester — 14.45 Poročila v slovensčini — 17.15 Koncert tenorista Ivana Franzla — 17.35 Zborovski koncert iz Siene — 19. Pouk italijanskega — 19.30 Poročila v slovensčini — 19.45 Lahka glasha — 20. Napoved časa in poročila — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov — 20.45 Simfonična sezona EIAR-ja: Simfonični koncert pod vodstvom Tonija — v odmoru predavanje v slovensčini — 22.45 Poročila.

Ljubljana

Koledar

Danes, sredi, 18. februarja: Pepelnica.
Četrtek, 19. februarja: Julijan, muč.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy del., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

**Ne ostanite brez spomina
na pobožnost deveterih prvih petkov!
Zato kupite slike presvetega Srca
Jezusovega. — Vsaka slika le 3 lire.**

Čebelarsko društvo v Ljubljani je pravkar prejelo vse dovoljeno količino sladkorja za krmiljenje čebel. Dobe ga predvsem oni čebelarji, ki so jih podružnice navedle v predloženih seznamih. Po 1. marcu pa bo društvo oddajalo sladkor tudi čebelarjem, ki so letos nanovo pristopili.

Pazite na živilske in oblačilne nakaznice! Navzlic večkratnim opozorilom v listih, naj ljudje vendar pazijo na svoje živilske in oblačilne nakaznice, da jih ne izgube na ta ali oni način, prihaja zadnji čas vedno več prisilcev v mestni preskrbovalni urad z najraznovrstnejšimi izgovori: po nove živilske in oblačilne nakaznice. Temu je bila nakaznica ukradena, onemu so jo otroci vrgli na ogenj, tretji jo je spet izgubil ali zložil, a konec neverjetnih in verjetnih izgovorov je vedno trdno upanje na novo izkaznico. Zato pa moramo spet opominjati površne ljudi, a tudi take, ki iz nepoštenih in sebičnih vzrokov hočejo priti do drugih nakaznic, da sedaj nikdo ne more dobiti niti duplikata niti nove nakaznice. Zato naj pa ljudje po nepotrebnem nikar ne gube časa s hojo v preskrbovalni urad, ker takim prošnjam na noben način ni mogoče ustreči.

Druqa polovica »Slovenčeve knjižnice« obsega 12 lepih knjig. — Vsaka knjiga stane le 5 lir. Naročite se na drugo polovico »Slovenčeve knjižnice« takoj, dokler je še čas! Naročnike bomo sprejemali do izida knjige »Ovčar Marko«.

Ljubljansko gledališče

Drama

Sreda, 18. febr. ob 17.30: »Voda«. Red Sreda.
Četrtek, 19. febr. ob 17.30: »Človek, ki je videl smrt«. Red Četrtek.
Petek, 20. febr. ob 15: »Lepa pustolovščina«. Izven. Zelo znizane cene od 10 lir navzdol.
Sobota, 21. febr. ob 17.30: »Zaljubljeni ženat«. Premiera. Red Premierski.

Opera

Sreda, 18. febr. ob 17: »Prodana nevesta«. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.
Četrtek, 19. febr. ob 17: »Eugenij Onegin«. Red Premierski.

Vomberger je orisal v svojih tridejanskih komedijah »Voda«, ki jo bodo igrali drevi za red Sreda, izrez iz našega podeželskega življenja ter pokazal na izredno zabaven način zdrahe in prizadevanje vaščanov, da bi dobili vodovod. Delo je nekoliko satiričnega značaja, v njem so spretno karakterizirane nekatere značilne poteze kmečkega mišljenja in čustvovanja. V glavnih vlogah: Gregorin, Cesar, Gale, Bratina, Stupica. Nadalje sodelujejo: P. in V. Juvanova, Tiran, Simičeva, Potokar, Rakarijev, Presetnik, Lipah, Brezigar, Peček, Plut, Vertin, Kosič in Orel. Režiser: Milan Skrbinšek.

**Najrazveseljivejši
obisk v Vaši družini**

OBISK

vsak mesec bo gotovo »OBISK«, naš prelepi bogato ilustrirani mesečnik. Izhaja 15. v mesecu. Naročnina letno le 40 lir. Naročite se pri upravi, Ljubljana, Kopitarjeva 6.

»Človek, ki je videl smrt«, je tridejanska komedija romunskega dramatika Viktorija Eftimija. V njej pisatelj duhovito ironizira provincialno življenje, njegovo majhnost in nepomembnost. V ta mir zanese potepuh razburjenje, dejavnost in konflikte. Nasprotje med njegovo in meščansko miselnostjo ustvarja temelj za koncept zapleta. Igrali bodo: Jan, Cesar, Vlad, Skrbinšek, Raztresen, Gabrieljčičeva in Simičeva. Režiser in inscenator inž. arh. B. Stupica.

V soboto ob 17.30 bo v Drami premiera italske komedije v treh dejanjih »Zaljubljeni ženat«, ki jo je napisal Giovanni Cenatio. Delo je igra o zakonskem trikotniku: mož, žena, ljubica. Ta salonska igra se godi v boljših meščanskih krogih. Glavna oseba je mlada, čustvena zakonska žena, ki se premišljeno bori za izjubljeno ljubezen moža. Igrali bodo: Ženo — Severjeva, moža — Nakrst, ljubico — V. Juvanova, taščo — Nablocka. Nadalje bodo nastopili še: Gregorin, Remčeva, Peček, Brezigar in Orel. Režiser: prof. Šest.

Jutri, v četrtek, bodo imeli abonenti reda Premierskega uprizaritev Čajkoveškega opere »Eugenij Onegin« s Primožičem v naslovni partiji. Zasedba je naslednja: Larina — Poličeva, Tatjana — Heybalova, Olga — Španova, Lenka — Sladoljev, Gremim — Lupša, Filipjeva — Kogojeva, Triquet — B. Sancin, stotnik — Škabar, Zarecki — Dolničar, Dirigent: A. Nefat, režiser: C. Debevec, koreograf: inž. P. Golovin.

Drevi ob 17 bodo peli izven abonmaja po znanih cenah Smetanovo komično opero »Prodana nevesta« v naslednji zasedbi: Krušina — Janko, Ljudmila — Stritarjeva, Marinka — Vidaličeva, Miha — Dolničar, Katra — Španova, Janko — Franc, Vašek — Banovec, Kecal — Lupša, Esmeralda — Barbičeva, ravnatelj — Jelnicar, Indijanec — Marenk, Dirigent D. Zebre, režiser C. Debevec, koreograf inž. Golovin.

Družina v ledeni dobi

ki jo je spisal pisec zane knjige „Dekle z biseri“ Ridder Hagard, je izšla in jo dobite po vseh knjigarnah, trafikah in pri naših zastopnikih Vsaka knjiga „Slovenčeve knjižnice“ stane le 5 lir.

Le še nekaj tednov imate časa, da se naročite na drugo polovico „Slovenčeve knjižnice“, kajti prva knjiga druge polovice

Ovčar Marko bo kmalu izšla

Zahtevajte povsod naš list!

Andrejčkov
Jože**Žalost in veselje** Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

409.

Kmalu je na dvorcu nastal velik hrušč. Vojaki so se naglo zbirali, slednjič se je prikazal tudi radža v bojni opravi, s puško in s pokrivalom iz perja. Stopil je v sredo bojnikov in jim navdušeno ter divje govoril. Na to se je vsa drhal odpravila z njim na čelu iz vasi. Kapitan je dejal Tomažu, da se odpravljajo na bojišče.

410

Ko so odšli, sta začela misliti in gledati, kako bi ušla. Pod stropom sta zagledala debelo desko. Kapitan je slopil Tomažu na rama ter jo skušal odrgati. Ko se mu je posrečilo, se je pokazala velika luknja, skozi katero sta prav lahko zlezla v sosednji prostor. Ta je bil čisto prazen, le nekaj zarjavelih sulic je ležalo po kolih.

411.

Drugeta sta vsak nekaj orožja in gledala naprej, kako in kaj. Stara orožarna je imela tri velika okna. Na tisti strani proli okopom sta sražila samo dva vojaka. A rajši sta jelnika počakala, da bi se prepričala, če je vse varno. Od daleč sta slišala sirele in vpilje. Boj se je že pričel in kmalu se je drhal bežč privalila čez okope.

Rak je silno nevarna bolezen**Zadnja leta je število smrtnih primerov za rakom močno naraslo**

Ljubljana, 17. februarja. Raku in ostalim zlim, novotvorbam zdravniška veda še ni pršla do dna, da bi jih mogla uspešno preprečevati. V Ljubljani imamo poseben oddelek za bolnike, katere je napadel rak in imajo druge novotvorbe. Zdravniški prostori se nahajajo v prijetno urejenih prostorih v nekdanji šempetrski vojašnici. Sem se zatekajo tisti, ki so opazili na sami bolnikih. Tudi jih večji strokovnjaki zdravijo po najnovejših zdravniških metodah. Zdravniki izvršujejo tudi najtežje operacije, velik del zdravljenja pa obsega obsevanje z radijevimi žarki, to dragoceno snovjo, ki ima proti rakastim obolenjem še največ uspeha.

Tudi lansko leto 1941 je pa kljub veliki zdravniški skrbi podleglo 127 Ljubljancev za rakastimi obolenji. Velika krivda na precejšnji umrljivosti pa je na samih bolnikih, ki v pogostih primerih prihajajo prepozno na zdravljenje. 127 domačinov pomeni 12,2% od vseh smrtnih primerov, kar jih je bilo lansko leto v našem mestu. Odstotek rakastih obolenj pa iz leta v leto še narašča, kar nam zadaja skrbi. Uverjeni pa smo, da bo število bolnikov začelo padati, posebno odkar je bil leta 1938 izročen svojemu namenu Institut za raziskovanje raka in zdravljenje novotvorb, katerega sem že zgoraj omenil. Predlansko leto 1940 je umrlo za istimi boleznimi 100 domačinov, leta 1939 pa 109.

Od lani umrlih je bilo žensk več kakor pa moških. Ženek je podleglo 77, dočim je smrt pobrala moških le 50 Nedomačinov, ki so se zatekli v ljubljanske zdravstvene zavode za pomoč proti raku, pa je podleglo 36, 23 moških in 13 žensk. Če prvim prištevamo še nedomačine, vidimo, da je skupno v Ljubljani podleglo rakastim obolenjem in ostalim novotvorbam 163 oseb. Kakor že rečeno je umiranje iz leta v leto večje.

Od rakastih obolenj je bilo tudi lansko leto relativno pogosto obolevanje maternice in prsne žleze. Tudi več bolnikov je bilo med ženskimi spolom in sicer 60,6%, dočim je moških obolenj v odstotkih le 39,4%.

Iz dveh v dan moremo biti mestni občini bolj hvaležni, ker je odstopila streho v šempetrski vojašnici zavodu za novotvorbe. Tam najdejo mnogo utehe bolniki, ki bi si sicer ne vedeli pomagati. Mnogim je tam olajšano gorje, ki bi ga sicer morali prenašati doma, brez pravega zdravniškega nadzorstva. Veliko dobrega je bilo storjenega pod to skromno streho. Pre-

množi so že zapustili zavod ozdravljeni, polni veselja so se vrnili na delo, v srcu pa hvaležni izvrstnemu zdravniškemu osebju, ki ga vodi strokovnjak dr. Choleva in ki mu stojijo ob strani odlični asistenti.

Švedska in Danska imata dobro srce za finske sirote**Mnogim sta že zagotovili popolno oskrbo, več tisoč pa jih je še na poti tja**

Poročilo iz Stockholma pravi, da je dozdaj pripelo iz Finske na Švedsko že 7000 otrok. Zanje bodo skrbele razne dobrodelne ustanove. Poročevalec pa pripominja, da to še niso vsi finški otroci, pač pa, da jih bo v kratkem prišlo na Švedsko še več skupin. Švedska je tako postala druga, recimo pisana mati finskih otrok, ki jim je sedanja kruta vojna razdejala njihove prave, čeprav še tako skromne, pa vendar najdražje domove.

Neko drugo poročilo iz danske prestolnice Kodanja pa pravi: Številne danske župnije so se

30 letnica odkritja Južnega tečaja

Pred nedavnim je poteklo že trideset let, odkar je bil odkrit južni zemeljski tečaj. Prvi je prispel tja norveški raziskovalec Roald Amundsen. Odkrival je v kraje Južnega ledenega morja meseca oktobra 1911. Bila je to že 58. njegova polarna ekspedicijska in se je zanjo kar najskrbneje pripravil. Južni zemeljski tečaj je Amundsen dosegel 14. decembra 1911.

same ponudile, da prevzamejo v oskrbo finske vojne sirote. Vsaka danska župnija je pripravljena skrbeti vsaj za enega otroka. Po tem takem bi 1.400 finskih vojnih sirot lahko našlo pribežališče na Danskem. Mislijo pa — pripominja isto poročilo iz srednjeevropskega vira — da bo ta številka v resnici dosti večja, kajti številne danske župnije so izpovedale, da so pripravljene sprejeti v popolno oskrbo po več finskih otrok, in ne samo enega.

Tudi na Švedskem nameravajo slediti danskemu zgledu in nuditi pomoč še nadaljnjim 2.500 finskim vojnim sirotam.

Bogastvo gumija in cinka v jugovzhodnih azijskih deželah

Popolna zasedba Malajskega polotoka in velikega dela otoške Indije po japonski vojski, je prinesla italijanskemu zvezniku, Japonski, širna nova ozemlja, ki so izredno bogata zlasti na vojnih surovinah, kakor na kavčuku, cinku, bakru in petroleju. Kar se tiče gumija, naj bi zadostovalo, če poudarimo — piše «AGIT» — da je leta 1938 od celotne svetovne proizvodnje gumija, ki je znašala 889.200 ton, dala samo angleška Malaja 372.047 ton, Holandska Indija 298.096, otok Ceylon 49.587, Indokina 58.518 Siam ali Tajska 41.000, Severni Borneo 17.792 ter Indija in Birmanija 15.179 ton. Te dežele so torej prispevale k celotni svetovni proizvodnji gumija 95,3% s svojimi 852.096 tonami na leto. Glede cinka je položaj tale: leta 1937 je celotna svetovna proizvodnja znašala 183.700 ton, 14% od tega je odpadlo na Holandsko Indijo, 30% na malajske države ter 9% na Siam, skupno 53%. Poročevalec zaključuje zaključuje svoja izvajanja s pripombo, da je od ostale proizvodnje le majhen odstotek prišel leta 1937 s tistih področij, ki naj nimajo še zdaj izvajajo svoje nadzorstvo Angleži in Amerikanci.

Odkrili so skrivnost pripravljanja mumij**Starodavni papirus s celo vrsto navodil, kakšna mora biti mumija, da »drži«**

Ameriški učenjaki, ki se bavijo z raznimi tajnami starega orientalskega sveta so presenetili znanstveni svet z novim zanimivim odkritjem. Dobil so nalogo razvozlati neko staro egipčansko listino, nek papirus, ki je pred nedavnim prispel iz Turčije v nek ameriški muzej.

Tista starodavna listina je iz časov egipčanskih faraonov in vsebuje celo vrsto receptov, kako je treba izdelovati in pripravljati mumije. Kakor je znano, so starodavni egipčanski svečeniki in njihovi pomočniki bili edini, ki jim je bila zaupana tajna balzamiranja trupel faraonov. Ko pa so v teku dolgih stoletij in tisočletij izumrli tudi svečeniki, ni nihče več vedel kaj več natančnejšega o umetnosti pripravljanja mumij in starodavnega načina balzamiranja ter so vse do pred kratkim egipčologji zaman poskušali priti tej skrivnosti do dna. Enostavno bi bila ta vrsta umetnosti zapisana

Sedež človekove duše po razlagi starih modrijanov

Že starodavni modrijani so se vneto bavili z vprašanjem, kje ima človekova duša svoj sedež. Priznali so namreč tudi že, da človek dušo ima in da s smrtjo ni vsega konec. Različno pa je bilo njihovo mnenje o tem, kje v človeku duša biva. Diogenes iz Apolonije, ki je živel v petem stoletju pred Kr., je trdil, da je sedež duše v velikih srčni žili dovodnici. Hipokrat in Avzonij sta bila mnenja, da duša ne more biti nikjer drugod, kot v srcu samem. Empedoklej je učil, da ima človekova duša svoj sedež v krvi, po Platonovem prepričanju pa v glavi. Ni pa se manjkalo tudi takšnih razlagalcev, ki so trdili, da ima človekova duša svoj sedež v sami lobanji ali v tej ali oni žlezi in podobno. Se najbolj duhovito pa si je sedež duše razlagal nek učencek Paracelza, ki je dejal, da duša ne biva v tem ali onem delu človeškega telesa, pač pa da je »razlita« vsepovsod po človeku in da živi iz njega prav tako kot luč razliva svoje žarke na vse strani.

Naročajte Slovenski dom!**DOBRI STARI ČASI**

Okno je bilo odprto. S ceste proti stopnicam v Pomodoro so se slišali hrupni glasovi. Luiza je spoznala glas Pasottija, ki se je zdaj najbrž vračal iz Lugana z nakupljnimi stvarmi. Govoril je nalašč tako glasno, da bi ga slišali v Riberovi hiši.

Po kosilu je sedel stric v naslanjaču na verandi ter vzela Marijo na kolena. Luiza je šla sama na ploščad. Pred Bisnagom, ki ga je zlatilo sonce, je ležalo obrežje Valsolde skoraj čisto v temi. Tam daleč, daleč pa se je svetila caravinska cerkva na zelenem gričku, ki je segal nad pečine Tentona in oljčne vrtove v Cressognu. Luiza je gledala tja dol s ponosno zadovoljnostjo. O, gospod Pasotti, če je vaša pojedina maščevanje, ste si slabo zamislili!

Odločila se je. Usoda ji ponuja to srečanje s staro ničvrednico! Ni niti dvomila, niti se vznemirjala. Strast, ki se je vzbudila v njej že pred tako dolgim časom, ki jo je toliko časa gojila, je nakopila v njej silo, ki nenadno pretvori misel v dejanje, kadar je dosegla višek. Stori to tako, da se zdi, da je izginila v človeku vsa odgovornost za dejanje ter vedno bolj čuti, da se mora ob prvi priliki vdati skušnjavi.

Da, jutri bo v pristanu, ali na Calcineri, ali pred cerkvijo Marijinega Oznanjenja z zaničevanjem grofici stopila nasproti. V obraz ji bo napovedala vojno. Svetovala ji bo, naj se varuje, ker bo uporabila proti njej vse nezakonito orožje. Da, to bo rekla, in to bo storila sama, ko Franco noče. Če je Franco kaj obljubil, ni ona obljubila nič.

Vrnila se je na verando. Pogovarjala se je s stricem ter se šalila z Marijo tako veselo, kakor že dosti mesecev ne. Pozneje

je napisala listek za prijatelja odvetnika V. Prosila ga je, naj pride čimprej. Hotela je zvedeti od njega, kako bi lahko uporabila listine, ki jih ima Gilardoni. Potem je začela prepisovati za notarja v Porlezzi. Marija ni bila zadovoljna, da mati toliko piše. Ko ji je pa rekla, da piše, da bodo lahko dali stricu sira v juho, je Marija naglo dejala: »Pa tudi v mojo, kaj ne mama?« Ko je bila v postelji in je videla, da ji mati začela spet pisati, ji je prišlo na misel ter je vprašala, ali ima babica iz Cressogna sir v juhi. »Še preveč ga ima,« je odgovorila Luiza. »Trebga ga ji je vzeti, da ji ne bo škodoval.«

»O ne, ne ji vzeti! Uhoga babica!«
»Tiho bodi, spi!«
»A deklica ni zaspala. Čez nekaj časa se je zdela Luizi, da joka. Vstala je in šla gledat. In res je otrok potihem jokal.
»Kaj ti je?«
»Očka,« je zahtela revica. »Moj očka!«
»Saj bo prišel, kmalu bo prišel očka. Zaspaj in sanjaj, da je prišel očka s kraljem Viktorjem Emanuelom, da sta ner-dili Cija in mati dobro rizoto, ki ti tako ugaja, da rečeš: Živel kralj! Kralj pa reče: Saj ni res, živijo Ombretta Pipi in njen očka! To moraš sanjati, veš!«
»Da, mama, da!«

Prihodnji dan je prišel profesor Gilardoni dobro uro prej v Orto, kakor mu je rekla Luiza. Po Esterini pritrditvi se je mož čisto spremenil. Zdel se je veliko mlajši ko prej. Rumenkasta barva njegove kože, osvetljena z rdečim sojem od znotraj, je skoraj docela izginila. Ostala je samo še na plešasti glavi, toda Luiza je pričakovala, da mu bodo nekega lepega dne spet začeli poganjati lasje. Nič več ni hodil in dihal tako ko prej. Njegov korak in njegovo dihanje je bilo nemirno. Nenadno se je zganil, ko da bi švignila prikaz-n, Bog ve, kakšna, skozi to bleščečo se lobanjo. Ni mogoče popisati, kako so mu žarele oči.

Samo kadar je gledal Estero, so se malo zaprle in se zavile v pobožno nežnost, ko da bi se profesor bal, da bi njegova izvoljenka zgorela, če bi nanjo neprevidno izlil ves ogenj svoje duše. Esteri ni ugajalo, da jo tako gleda. In Luiza, profesorjeva svetovalka, je imela pogum, da mu je rekla, da naj nikar ne gleda zaročenke z napol zaprtimi očmi, kakor delajo zaljubljeni psi.

Uhogi človek je obljubil, da se bo skušal t'ga odvaditi, a je še vedno delal tako. Luiza je bila vedno njegova boginja varuhinja, pomočnica, katero je celo vprašal, kako naj se vede pri pogovorih z zaročenko.

V svoji skromnosti je bil srečen, da ga je sprejela Ester iz spoštovanja. Misel, da bi ga resnično ljubila, se mu je zdela smešno predrzna. Zato se je vedno bal, da ne bi storil glede nje kaj napačnega, da je ne bi razžalil. Mučil ga je tudi dvom, ali naj bi se drznil poljubiti jo, ali ne?

Kakor hitro se ga je lotil ta dvom, ga je razložil Luizi. In Luiza, poseebljena modrost, mu je odgovorila: »Ne, zdaj je še prezgodaj. Prvi poljub ne sme priti ne prezgodaj, ne prepozno. Možnost, da bi prišel »prepozno«, se je zdela profesorju grozna in neznosna. Ob vsakem razgovoru s prerokinjo, ko jo je vprašal za svet v sto različnih stvareh, je prišel tudi na to nesrečno vprašanje: »In poljub?« Luizo je to malo zabavalo, ker je rada iskala smešno stran tudi pri ljudeh, ki jih je imela rada, malo pa se je res bala, da se ne bi vzbudil ob taki priliki v Esteri tako močan telesni odpor, ki bi vso stvar uničil.

K sreči je zapazila, da se zdi profesor svoji zaročenki vedno manj grd. Ko ga je videla, da je prišel tako zgodaj ter je vedela, da ga bo pozneje pustila samega z Estero, ker bo šla babici naproti, ji je nenadno prišlo na misel, da bi lahko to bil dan »poljubae«. Toda profesor je prišel zelo temnega obraza. Dobil je slaba poročila. V S. Mametti so pripovedovali, da so zaprli in odpeljali v Como zdravnika iz Pella, da so našli pri njem pisma in listine, ki spravljajo v nevarnost tudi druge ljudi. Mrd temi so imenovali dona Franca Maironija.